

Regionale rekeningen,
investerings in vaste activa
1995–2006

09

Marjan de Kruik

Publicatiedatum CBS-website: 17 juli 2009



Verklaring van tekens

.	= gegevens ontbreken
*	= voorlopig cijfer
x	= geheim
–	= nihil
–	= (indien voorkomend tussen twee getallen) tot en met
0 (0,0)	= het getal is kleiner dan de helft van de gekozen eenheid
niets (blank)	= een cijfer kan op logische gronden niet voorkomen
2007–2008	= 2007 tot en met 2008
2007/2008	= het gemiddelde over de jaren 2007 tot en met 2008
2007/'08	= oogstjaar, boekjaar, schooljaar enz., beginnend in 2007 en eindigend in 2008
2005/'06–2007/'08	= oogstjaar, boekjaar enz., 2005/'06 tot en met 2007/'08

In geval van afronding kan het voorkomen dat het weergegeven totaal niet overeenstemt met de som van de getallen.

Colofon

Uitgever

Centraal Bureau voor de Statistiek
Henri Faasdreef 312
2492 JP Den Haag

Prepress

Centraal Bureau voor de Statistiek - Grafimedia

Omslag

TelDesign, Rotterdam

Inlichtingen

Tel. (088) 570 70 70
Fax (070) 337 59 94
Via contactformulier: www.cbs.nl/infoservice

Bestellingen

E-mail: verkoop@cbs.nl
Fax (045) 570 62 68

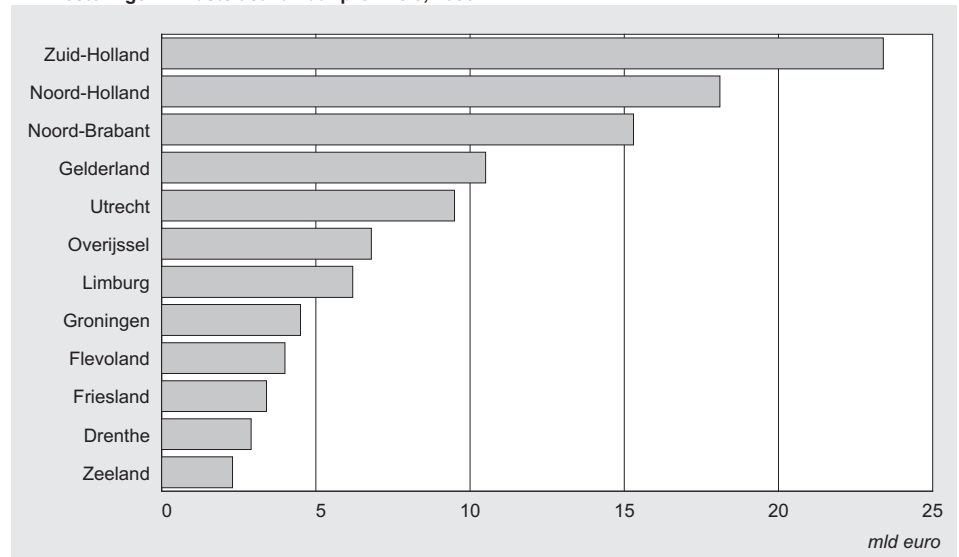
Internet

www.cbs.nl

1. Inleiding

Een vast onderdeel van de regionale rekeningen zijn de regionale investeringen in vaste activa. Vaste activa zijn geproduceerde materiële of immateriële activa die langer dan een jaar in het productieproces worden gebruikt. Elk jaar worden hier cijfers over gepubliceerd. Twee jaar na afloop van een verslagjaar komen de voorlopige cijfers beschikbaar. Drie jaar na afloop van het verslagjaar worden de definitieve cijfers gepubliceerd. Bij een revisie kunnen de cijfers worden aangepast. Naar aanleiding van de revisie over verslagjaar 2001 zijn ook de cijfers over de jaren 1995–2000 herzien. Er is nu een consistente tijdreeks van de investeringen in vaste activa beschikbaar over de periode 1995–2006. Dit artikel belicht de belangrijkste ontwikkelingen uit deze periode.

1. Investeringen in vaste activa naar provincie, 2006*



Bron: CBS, regionale rekeningen.

In 2006 is in Nederland ruim 108 miljard euro geïnvesteerd. De provincies met de hoogste investeringen in vaste activa zijn tevens de provincies met de hoogste toegevoegde waarde. De provincies worden in dit artikel met elkaar vergeleken op basis van de relatieve bijdrage van elke provincie aan de totale investeringen in vaste activa. De cijfers kunnen onderverdeeld worden naar bedrijfstak en naar type investering. Beide onderwerpen komen in dit artikel aan de orde. De regionale cijfers zijn uitsluitend in lopende prijzen beschikbaar, dus niet gecorrigeerd voor inflatie.

In dit artikel staan twee onderwerpen centraal. In het eerste deel wordt ingegaan op de relatie tussen economische groei en investeringen in vaste activa. Het tweede deel gaat dieper in op de investeringen in woningen.

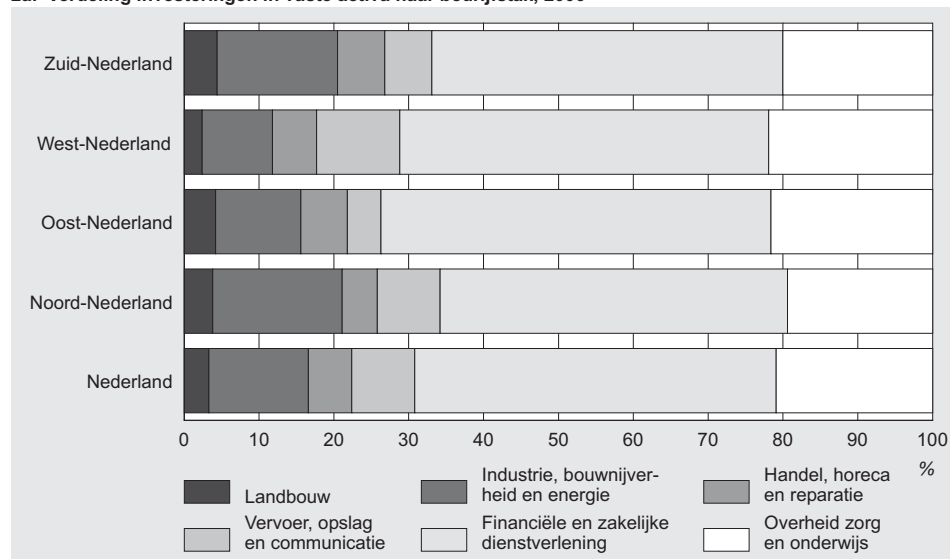
Woningen in de bedrijfstak financiële en zakelijke dienstverlening

Bij de verdeling van de investeringen in vaste activa naar bedrijfstak springt de financiële en zakelijke dienstverlening eruit. In deze bedrijfstak vindt bijna de helft van de investeringen in vaste activa plaats. De 'financiële en zakelijke dienstverlening' bestaat uit de banken, de verzekeringsbedrijven, de zakelijke dienstverlening zoals accountants en advocatenkantoren en de 'verhuur van en handel in onroerend goed'. Naast de investeringen in huurwoningen worden conform internationale richtlijnen ook de investeringen in eigen woningen gerekend tot de investeringen in vaste activa. De investeringen in woningen bedragen ongeveer tweederde deel van de totale investeringen in vaste activa van de bedrijfstak financiële en zakelijke dienstverlening. Er is dan ook een duidelijke positieve relatie tussen de ontwikkeling in de investeringen in woningen en de investeringsontwikkeling binnen de financiële en zakelijke dienstverlening.

Er is een directe relatie tussen de investeringen in woningen en de investeringen in de financiële en zakelijke dienstverlening. Deze relatie is beschreven in kader 1.

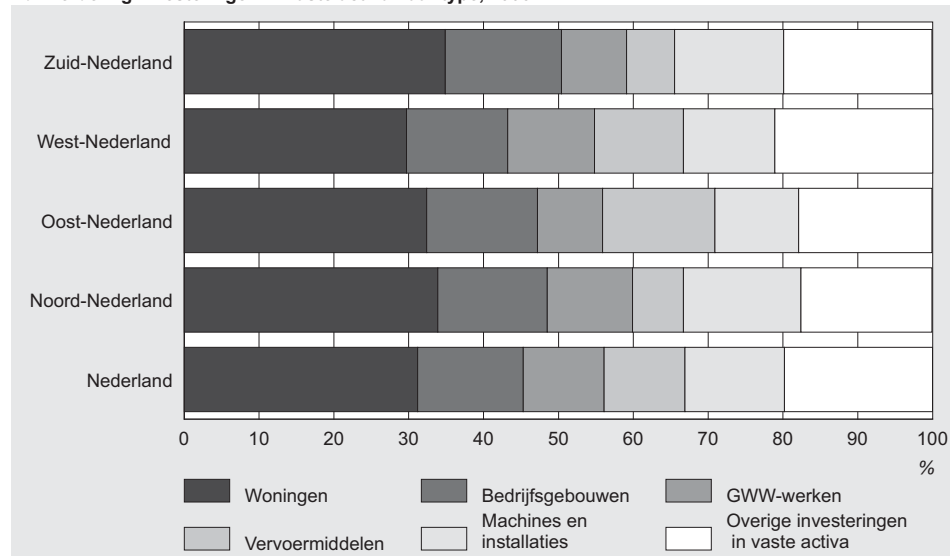
Grafiek 2a en grafiek 2b geven inzicht in de investeringsstructuur van Nederland, naar landsdeel.

2a. Verdeling investeringen in vaste activa naar bedrijfstak, 2006*



Bron: CBS, regionale rekeningen.

2b. Verdeling investeringen in vaste activa naar type, 2006*



Bron: CBS, regionale rekeningen.

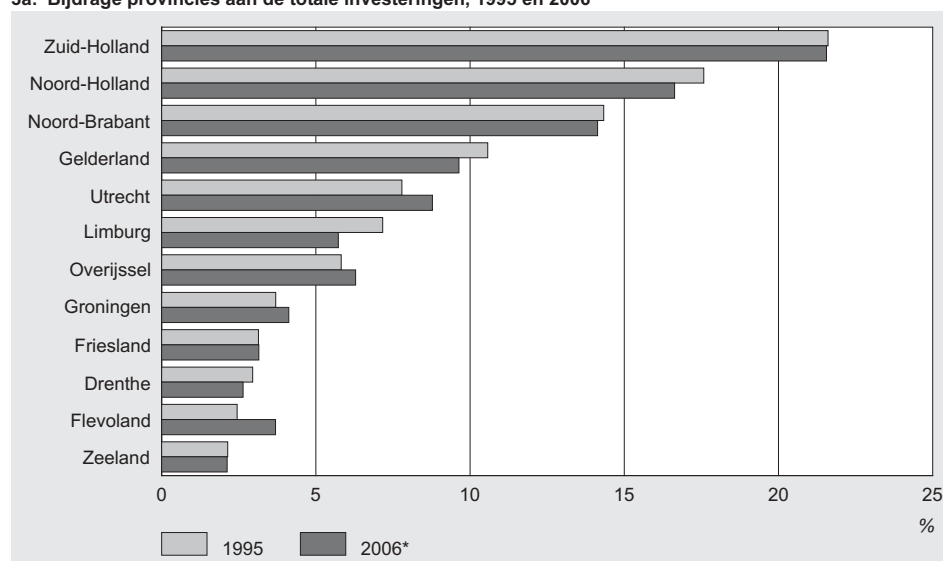
De relatie tussen investeringen in vaste activa in woningen en investeringen in vaste activa in de 'financiële en zakelijke dienstverlening' komt naar voren in de grafieken 2a en 2b. De investeringen in de financiële en zakelijke dienstverlening maken een belangrijk onderdeel uit van de totale investeringen in vaste activa. Bij de typen investeringen in vaste activa is het aandeel investeringen in woningen het grootst.

In Oost-Nederland is het aandeel van de 'financiële en zakelijke dienstverlening' het grootst. Dit wordt vooral veroorzaakt door het hoge percentage investeringen in vaste activa in deze bedrijfstak in Flevoland.

Op provinciaal niveau investeren Friesland en Drenthe het meeste in woningen. Toch investeert landsdeel Noord niet het meeste in woningen, maar Zuid-Nederland. Het percentage van Groningen beïnvloedt het cijfer van Noord-Nederland dusdanig dat Zuid-Nederland hoger uitkomt.

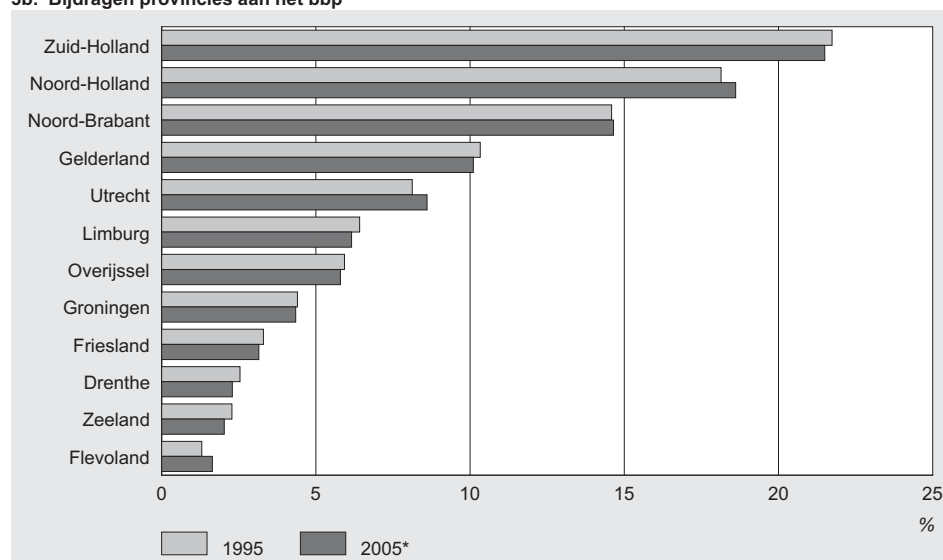
2. Investerings in vaste activa per provincie 1995–2006

3a. Bijdrage provincies aan de totale investeringen, 1995 en 2006*



Bron: CBS, regionale rekeningen.

3b. Bijdragen provincies aan het bbp



Bron: CBS, regionale rekeningen.

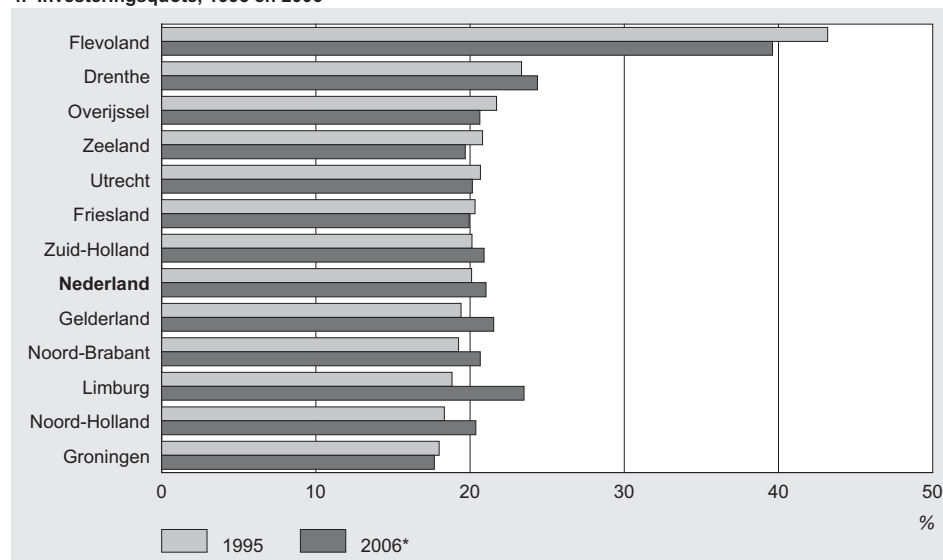
Investerings buiten de provincies: het continentaal plat en de Nederlandse ambassades

De investeringen in Nederland zijn niet volledig aan de provincies toe te schrijven. Buiten de 12 Nederlandse provincies, werd in 2006 1,5 procent geïnvesteerd. 94 procent van deze investeringen komt voor rekening van de boorplatforms in de Noordzee. Nederlandse ambassades en consulaten in het buitenland zorgden voor het overige deel. De booreilanden zijn de afgelopen tien jaar belangrijker geworden voor de delfstoffenwinning. In 2006 was 35 procent van de toegevoegde waarde van deze bedrijfstak afkomstig van de booreilanden, tegen 28,5 procent in 1995. Het continentaal plat en de Nederlandse ambassades en consulaten vormen samen de zogenoemde 'Extra-regio'.

Grafiek 3a toont de bijdrage van provincies aan de totale investeringen in vaste activa in Nederland. Grafiek 3b toont de bijdrage van de provincies aan de toegevoegde waarde in Nederland. Hieruit komt naar voren dat er een sterk verband is tussen de investeringen in vaste activa en de toegevoegde waarde. Uitzondering vormt Flevoland. In 2006 kwam deze provincie op de 9e plaats wat betreft de bijdrage aan de investeringen in vaste activa, terwijl Flevoland van alle provincies de kleinste bijdrage aan het bbp had.

De investeringsquote geeft het aandeel van de totale investeringen in vaste activa in het bruto regionaal product weer.

4. Investeringsquote, 1995 en 2006*



Bron: CBS, regionale rekeningen.

In grafiek 4 is de investeringsquote per provincie vergeleken met de investeringsontwikkeling in Nederland. Gemiddeld is de investeringsquote in Nederland 21 procent over de periode 1995–2006. De meeste provincies zitten rond dit gemiddelde. Enkele provincies springen eruit.

Uitschieter naar boven is Flevoland, een provincie in ontwikkeling. Steeds meer bedrijven vestigen zich hier. In Flevoland werd in 2006 44 procent van de toegevoegde waarde geïnvesteerd. In de bedrijfstak ‘financiële en zakelijke dienstverlening’ ligt het totale bedrag aan investeringen hoger dan de toegevoegde waarde. Daarbij moet opgemerkt worden dat de financiële en zakelijke dienstverlening inclusief investeringen in woningen is. Zie hiervoor ook kader 1.

Groningen heeft zowel in 1995 als in 2006 de laagste investeringsquote. Dit hangt samen met de omvangrijke delfstoffenwinning in deze provincie, die tot een hoge toegevoegde waarde leidt. Indien de delfstoffenwinning buiten beschouwing gelaten wordt, ligt de quote van Groningen rond het Nederlandse gemiddelde.

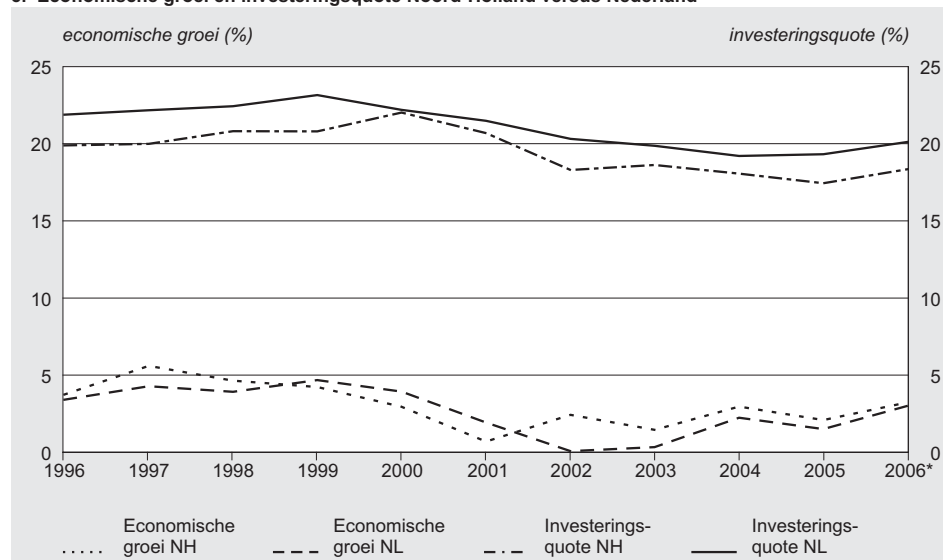
Zeeland en Limburg zijn twee provincies die relatief industrieel van aard zijn. Opvallend is dat de investeringsquote van Zeeland in de periode 1995–2006 is gestegen. In Limburg is in dezelfde periode de investeringsquote gedaald tot onder het Nederlandse gemiddelde. De investeringen in de bedrijfstak ‘industrie’ hebben, na de ‘financiële en zakelijke dienstverlening’, het grootste aandeel in de investeringsstructuur in deze provincies. De investeringen in de industrie in Limburg als aandeel van de totale investeringen in deze provincie laten een behoorlijke daling zien in de periode 1995–2006. In Zeeland echter, stijgt het aandeel. Als gevolg van het hoge aandeel van deze bedrijfstak in beide provincies, hebben ontwikkelingen in de investeringen binnen de industrie grote invloed op de ontwikkeling van de investeringsquote.

Het verschil tussen Zeeland en Limburg is de industriële structuur. Zeeland kent een eenzijdige industriële structuur, de chemie. Limburg is meer divers. In de periode 1995–2006 heeft de chemische industrie een positieve ontwikkeling doorgemaakt. Dit

heeft een gunstig effect op de investeringen in Zeeland. In Limburg heeft dit minder effect, want het wordt afgevlakt door ontwikkelingen binnen andere industrieën, als de elektrotechnische industrie en de transportmiddelenindustrie.

Noord-Holland springt ook in het oog. De economische groei van deze provincie ligt, met uitzondering van de periode 1998–2000, boven het groeiniveau van Nederland. De investeringsquote ligt echter structureel onder de Nederlandse quote. Daarnaast bewegen de economische groei en de investeringsquote in Noord-Holland zich tegengesteld. In tijden van hoogconjunctuur liggen de investeringen laag en andersom.

5. Economische groei en investeringsquote Noord-Holland versus Nederland



Bron: CBS, regionale rekeningen.

In Noord-Holland wordt relatief weinig geïnvesteerd in woningen. Dit is het gevolg van de diversiteit in de investeringsstructuur. Hierdoor is het aandeel van de financiële en zakelijke dienstverlening, welke inclusief woningen is, lager dan in andere provincies. Dit verklaart waarom de investeringsquote van Noord-Holland onder die van Nederland ligt. Het verklaart echter niet waarom de investeringen en de economische groei tegengesteld bewegen.

Luchthaven Schiphol is voor de economie van Nederland, en voor de economie van Noord-Holland in het bijzonder, van groot belang. De luchtvaartindustrie beïnvloedt de investeringen in Noord-Holland. Luchtvaartmaatschappijen investeren incidenteel in vliegtuigen. Deze investeringen zijn dusdanig hoog, dat de investeringen de conjunctuur niet volgen. Als de cijfers voor investeringen in vliegtuigen buiten beschouwing worden gelaten, komt de conjunctuurbeweging duidelijker naar voren in de investeringscijfers. De investeringscijfers in deze publicatie zijn inclusief investeringen in vliegtuigen en voorzichtigheid is dus geboden bij het leggen van een verband tussen de investeringsquote en de economische groei van Noord-Holland (zie ook SEO, 2005).

In alle provincies komt rond 2002 de economische groei terug vanuit een dal, maar de investeringen blijven achter of dalen. In de periode rond 2002 lieten de cijfers over de investeringen in het bedrijfsleven een daling zien, de eerste daling sinds 1993. De overheidsinvesteringen namen echter met ruim 9 procent toe in dezelfde jaren. Dit kwam vooral door de investeringen in de HSL en de Betuwelijn. De overheidsinvesteringen zorgden, samen met de overheidsbestedingen, voor de helft van de economische groei in de periode rond 2002. Er werd een zogeheten anticyclisch begrotingsbeleid gevoerd (CBS 2002, p18).

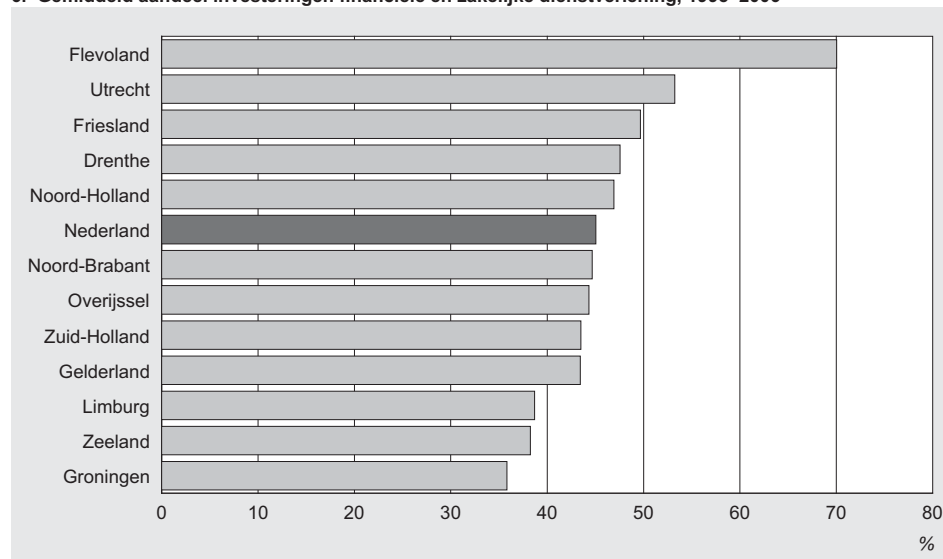
In elke provincie vertonen de overheidsinvesteringen absoluut gezien een piek rond 2002. Het aandeel van de overheidsinvesteringen in de totale investeringen in vaste activa is in deze periode, met 15 procent, hoog. De overheid heeft hiermee beoogd de economie uit het dal te halen. Voor de overige categorieën zijn over het algemeen

dalingen in de investeringen te zien. Tegenover de piek in de overheidsinvesteringen staan dalingen in de bedrijfstakken 'vervoer en communicatie' en vooral in de industrie.

3. Investerings in woningen

Gelet op de afzonderlijke bedrijfstakken is de 'financiële en zakelijke dienstverlening' in elke provincie de belangrijkste bedrijfstak (zie grafiek 2). Binnen deze bedrijfstak vinden de meeste investeringen in vaste activa plaats. Dit komt grotendeels door de investeringen in woningen. (Zie kader 1).

6. Gemiddeld aandeel investeringen financiële en zakelijke dienstverlening, 1995–2006*



Bron: CBS, regionale rekeningen.

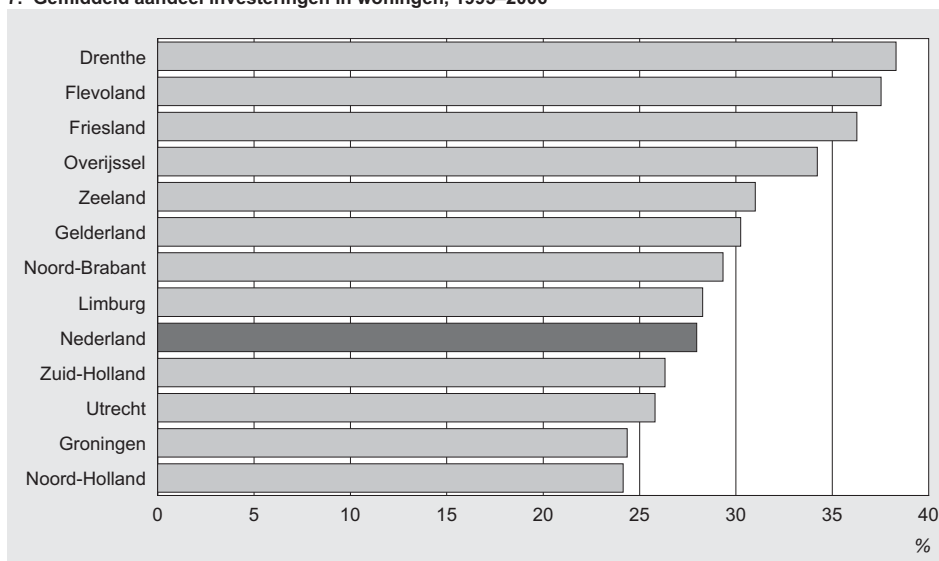
Vooraf in Flevoland is het gemiddeld aandeel van de investeringen in de bedrijfstak 'financiële en zakelijke dienstverlening', met 70 procent, hoog. Steeds meer bedrijven binnen de commerciële dienstverlening hebben zich gevestigd binnen de provinciegrenzen in de periode 1995–2006. Dit heeft een toename van de investeringen in deze bedrijfstak tot gevolg. Daarbij wordt er in deze provincie veel in woningen geïnvesteerd. Het hoge gemiddelde aandeel van de 'financiële en zakelijke dienstverlening' in de investeringsstructuur in de provincies Drenthe en Friesland is opvallend. In deze provincies heeft de bedrijfstak een niet bovenmatig aandeel in de productiestructuur. Er zijn hiervoor twee verklaringen aan te dragen. Friesland en Drenthe zijn provincies waar investeringen in woningen een hoog aandeel op het totaal hebben. Hierdoor beïnvloeden de investeringen in woningen de investeringsstructuur van deze provincies in belangrijke mate.

Een tweede verklaring is dat het Noorden vanaf 1998 financiële ondersteuning heeft ontvangen van het kabinet voor een bedrag van 4,7 miljard euro voor de periode 2000–2010 (Langman gelden). Doel van deze ondersteuning was het versterken van de economische structuur van het Noorden en het wegwerken van het faseverschil met de rest van Nederland. Uit een tussenevaluatie is gebleken dat het aandeel commerciële diensten in de sectorstructuur nog achterblijft bij de rest van Nederland, maar dat het verschil kleiner wordt. Dit verklaart de relatief hoge investeringen in de financiële en zakelijke dienstverlening in het Noorden.

In de afgelopen jaren is de economie van het Noorden verder gemoderniseerd en heeft een verbreding binnen de financiële en zakelijke dienstverlening plaatsgevonden. Hierdoor is de economie verder opgeschoven naar het landelijk gemiddelde. Er is vooral geïnvesteerd in de infrastructuur en ICT. In de loop der jaren heeft een verschuiving plaatsgevonden van een agrarisch georiënteerde economie naar een diensteneconomie (Rijksuniversiteit Groningen, 2005).

In Groningen, Zeeland en Limburg wordt verhoudingsgewijs het minst geïnvesteerd in de bedrijfstak 'financiële en zakelijke dienstverlening'. In Groningen is de delfstoffenwinning de belangrijkste bedrijfstak. In Zeeland en Limburg zijn de investeringen in de industrie het grootst.

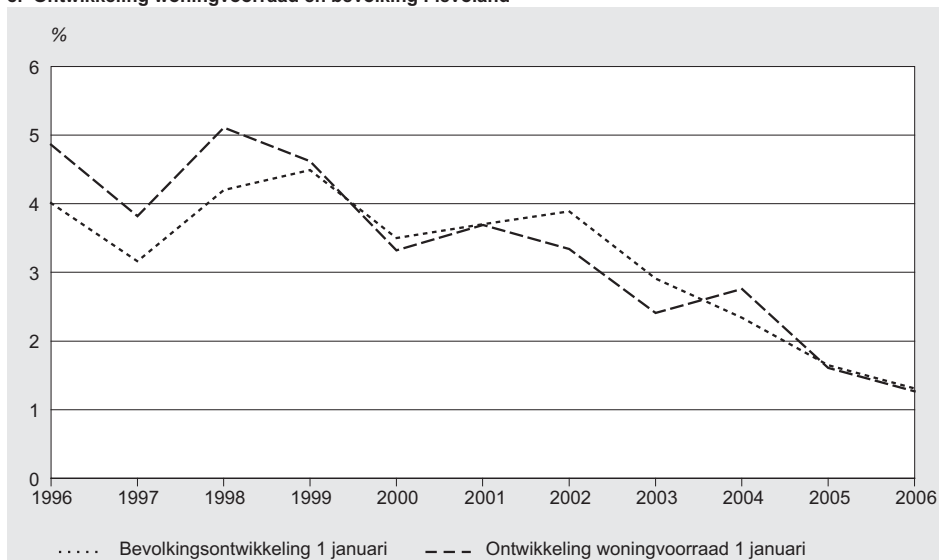
7. Gemiddeld aandeel investeringen in woningen, 1995–2006*



Bron: CBS, regionale rekeningen.

Investerings in woningen vormen tussen 1995 en 2006 in elke provincie de belangrijkste categorie (zie grafiek 2). De meest in het oog springende ontwikkeling is de snelle relatieve afname van de investeringen in woningen in de investeringsstructuur van Flevoland. De bevolking in deze provincie is in de periode 1995–2006 met ruim 40 procent toegenomen, maar de jaar op jaar groei van zowel de bevolking als de woningvoorraad daalt.

8. Ontwikkeling woningvoorraad en bevolking Flevoland



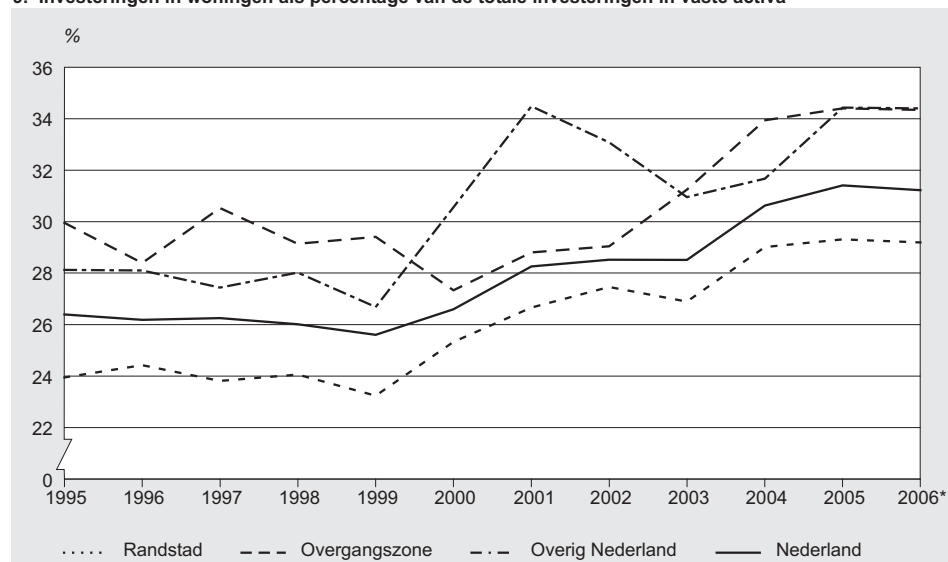
Bron: CBS, StatLine.

Er is een duidelijke relatie tussen het woningaanbod en de bevolkingsontwikkeling. Uit een studie van het CPB blijkt dat het woningaanbod de sturende factor is. Het woningaanbod is nauwelijks elastisch. Er heeft een verschuiving plaatsgevonden van de stedelijke gebieden naar de omliggende gebieden. Flevoland wordt gezien als een prettige vestigingsplaats voor starters. Naast de beschikbaarheid van woningen is de ruimte in

Flevoland en de omgeving bepalend voor de ruimtelijke verdeling van de bevolking. Overheidsbeleid heeft daarbij geen beperkingen opgelegd aan de nieuwbouw in Flevoland. Hierdoor is de woningvoorraad toegenomen, maar de groei ervan neemt wel af.

De investeringen in vervoermiddelen zijn in Flevoland in een rap tempo toegenomen. Dit komt vooral door de toename van de investeringen door autoleasebedrijven. Hiervan zijn er relatief veel in Flevoland gevestigd. Het aandeel van de investeringen in vervoermiddelen is het aandeel van de investeringen in woningen gepasseerd.

9. Investeringen in woningen als percentage van de totale investeringen in vaste activa



Bron: CBS.

Bij de investeringen in woningen is er een driedeling te zien tussen de Randstad, de overgangszone en overig Nederland. Het gaat om het aandeel van de investeringen in woningen als percentage van de totale investeringen in het betreffende gebied. In de Randstad, in deze publicatie bestaande uit de provincies Utrecht, Noord-Holland, Zuid-Holland en Flevoland, liggen de investeringen in woningen relatief onder het Nederlandse niveau. Overijssel, Noord-Brabant en Gelderland, met meer dan gemiddelde investeringen in woningen, vormen de overgangszone. Uitschieters naar boven zijn de provincies die behoren tot overig Nederland.¹⁾ In deze provincies zijn weinig verschillende investeringsactiviteiten. Woningen vormen daar een belangrijk aandeel in de investeringsstructuur (zie ook kader 1). Daarbij zijn investeringen in woningen minder conjunctuurgevoelig dan sommige andere typen vaste activa. Dit verklaart de piek in overig Nederland in 2001 in grafiek 9.

De regionale bevolkingsontwikkeling is deels aanbodgestuurd. Men trekt daar heen waar meer woningen zijn. Er worden relatief meer woningen in de overgangszone en overig Nederland gebouwd, waardoor mensen naar deze regio's zijn verhuisd. De bevolkingsgroei in de Randstad ligt onder het Nederlands gemiddelde.

Technische toelichting

De regionale investeringen in vaste activa sluiten aan op de *investeringen uit productie en invoer* uit de nationale rekeningen. De verkoop van gebruikte vaste activa (uitvoer en consumptieve bestedingen) worden op regionaal niveau buiten beschouwing gelaten, waardoor de regionale cijfers niet aansluiten op de *totale* nationale investeringen in vaste activa.

¹⁾ Overig Nederland bestaat uit de provincies Groningen, Friesland, Drenthe, Zeeland en Limburg.

Bij de cijfers over de investeringen wordt uitgegaan van het eigendoms criterium. Dit houdt in dat een investering geboekt wordt bij de opdrachtgever. Indien bijvoorbeeld een industrieel bedrijf een fabriek laat bouwen, wordt de investering geboekt bij de bedrijfstak industrie en niet bij de bedrijfstak bouwnijverheid.

Revisies

De regionale rekeningen geven een kwantitatieve beschrijving van het economisch proces van regio's binnen een land, die aansluit op de nationale rekeningen. De nationale rekeningen worden eens in de vijf à tien jaar herzien ('gereviseerd'). Wijzigingen in de internationale richtlijnen, nieuwe bronnen en eventuele correcties worden dan doorgevoerd. Een herziening (of revisie) van de nationale rekeningen wordt gevolgd door een herziening van de regionale rekeningen. Niet alleen dient de som van de regionale uitkomsten gelijk te zijn aan de nieuwe nationale totalen, ook kunnen op dat moment wijzigingen in de regionale verdeling worden doorgevoerd. Ook hieraan kunnen wijzigingen in de internationale richtlijnen, nieuwe bronnen en correcties ten grondslag liggen.

Tijdreeksen

Na een revisie wordt over voorgaande verslagjaren een consistente tijdreeks samengesteld. In 2005 is een revisie van de nationale en de regionale investeringen over verslagjaar 2001 uitgevoerd. Voor de regionale investeringen is een tijdreeks over de periode 1995–2000 samengesteld zodat nu een tijdreeks over de periode 1995–2005 beschikbaar is. Voor het samenstellen van de tijdreeks 1995–2000 is gebruik gemaakt van verslagjaar 2001 als koppeljaar. Van dat jaar zijn zowel voor als na revisie cijfers beschikbaar.

4. Begrippenlijst

Bruto binnenlands product: het bruto binnenland product (bbp) tegen marktprijzen is het eindresultaat van de productieve activiteiten van de ingezeten productie-eenheden. Het is gelijk aan de toegevoegde waarde tegen basisprijzen van alle bedrijfsklassen aangevuld met enkele transacties die niet naar bedrijfsklassen worden verdeeld.

Bruto toegevoegde waarde: de bruto toegevoegde waarde tegen basisprijzen is gelijk aan het verschil tussen de productie in basisprijzen en het intermediair verbruik tegen aankooprijzen.

Economische groei: de volumemutatie van het bruto binnenlands product tegen marktprijzen.

Investeringen in vaste activa: Uitgaven voor geproduceerde materiële of immateriële activa die langer dan een jaar in het productieproces worden gebruikt.

Investeringsquote: De (bruto) investeringen in vaste activa in verhouding tot het (bruto) binnenlands product.

5. Literatuurlijst

CBS (2002), De Nederlandse economie 2001.

CBS (2008a), Een beeld van de regionale economie 1995–2005.

CBS (2008b), De regionale economie 2007.

CBS, Regionale economische jaarcijfers, (diverse jaargangen).

Rijksuniversiteit Groningen (2005). Friese sterkten in economisch perspectief, toekomstvisie op de ruimtelijk-economische ontwikkeling van de provincie Friesland.

SEO, (Stichting voor Economisch Onderzoek Amsterdam) (2005). Amsterdamse Economische Verkenningen.

Vermeulen, Wouter (CPB). Woningaanbod en de samenhang van regionale bevolking en werkgelegenheid.

6. Bijlagen

Bijlage B1 Totale investeringen in vaste activa¹⁾

	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
<i>mln euro</i>								
Totaal Nederland	64 210	92 742	96 197	94 507	94 759	94 336	99 170	108 577
Groningen	2 378	2 808	2 911	2 912	3 087	3 048	3 473	4 470
Friesland	2 013	3 289	3 318	3 235	3 326	3 208	3 263	3 420
Drenthe	1 891	2 238	2 353	2 521	2 705	2 330	2 578	2 863
Overijssel	3 740	5 028	5 268	5 340	4 970	5 680	6 113	6 831
Flevoland	1 570	3 229	3 114	3 050	3 630	2 879	3 823	4 006
Gelderland	6 785	9 231	9 383	10 044	9 947	10 294	10 120	10 472
Utrecht	5 004	7 478	8 016	8 174	7 767	8 451	9 149	9 535
Noord-Holland	11 288	16 689	16 523	15 797	16 462	16 542	16 622	18 059
Zuid-Holland	13 874	20 006	22 029	19 999	20 409	20 689	21 673	23 407
Zeeland	1 371	2 061	1 998	2 254	2 516	2 158	2 102	2 303
Noord-Brabant	9 200	14 463	14 441	14 425	13 622	13 106	13 792	15 341
Limburg	4 603	5 366	5 546	5 347	4 900	4 811	5 412	6 225

Bron: CBS, regionale rekeningen.

¹⁾ De som van de provincies is niet altijd gelijk aan het nationaal totaal vanwege de Extra-regio.

Bijlage B2 Investerings in vaste activa naar bedrijfstak 2006*¹⁾

	Landbouw	Delfstoffen- winning	Industrie	Energie	Bouw	Handel, horeca en reparatie	Vervoer, opslag en communi- catie	Financiële en zakelijke dienst- verlening	Overheid en onderwijs	Zorg en overige niet- commer- ciële dienst- verlening	Totaal
<i>mln euro</i>											
Totaal Nederland	3 551	2 059	8 365	2 434	1 540	6 305	9 114	52 471	15 643	7 095	108 577
Groningen	96	210	447	378	42	153	649	1 714	465	317	4 470
Friesland	202	17	261	71	52	187	146	1 827	453	203	3 420
Drenthe	114	36	247	59	38	162	104	1 448	363	293	2 863
Overijssel	312	11	783	177	125	398	417	3 281	857	469	6 831
Flevoland	114	0	83	32	18	159	76	3 058	271	195	4 006
Gelderland	469	2	779	243	175	758	456	4 771	2 020	798	10 472
Utrecht	113	2	308	58	143	496	967	5 509	1 487	453	9 535
Noord-Holland	283	52	907	342	202	1 167	2 284	9 323	2 299	1 200	18 059
Zuid-Holland	803	107	1 391	622	400	1 332	2 467	10 548	4 290	1 447	23 407
Zeeland	88	1	362	115	25	140	195	886	311	180	2 303
Noord-Brabant	672	2	2 072	167	247	999	809	7 212	2 109	1 052	15 341
Limburg	285	9	726	171	72	353	544	2 893	683	488	6 225

Bron: CBS, regionale rekeningen.

¹⁾ De som van de provincies is niet altijd gelijk aan het nationaal totaal vanwege de Extra-regio.

Bijlage B3
Investerings in vaste activa naar type 2006¹⁾

	Woningen	Bedrijfs- gebouwen	GWW- werken	Vervoer- middelen	Machines en installaties	Overige investerings in vaste activa	In cultuur gebrachte activa	Overdrachts- kosten op grond	Totaal
<i>mln euro</i>									
Totaal Nederland	33 895	15 293	11 770	11 686	14 481	19 563	344	1 545	108 577
Groningen	1 097	738	669	380	922	599	19	46	4 470
Friesland	1 393	481	245	161	412	619	56	53	3 420
Drenthe	1 152	356	316	195	358	426	20	39	2 863
Overijssel	2 532	1 054	672	426	926	1 081	52	87	6 831
Flevoland	967	333	153	1 994	203	323	7	26	4 006
Gelderland	3 413	1 776	1 035	780	1 255	1 995	57	161	10 472
Utrecht	2 861	1 139	1 353	1 478	780	1 768	19	137	9 535
Noord-Holland	5 075	1 974	1 836	2 757	1 911	4 194	19	293	18 059
Zuid-Holland	7 151	3 706	2 872	1 941	3 297	4 058	22	359	23 407
Zeeland	735	374	133	186	519	319	8	29	2 303
Noord-Brabant	5 264	2 364	1 407	1 083	2 175	2 775	50	223	15 341
Limburg	2 255	982	478	303	974	1 129	13	89	6 225

Bron: CBS, regionale rekeningen.

¹⁾ De som van de provincies is niet altijd gelijk aan het nationaal totaal vanwege de Extra-regio.

Bijlage B4
Verdeling investeringen in vaste activa naar bedrijfstak, 2006*

	Landbouw	Delfstoffen- winning	Industrie	Energie	Bouw	Handel, horeca en reparatie	Vervoer, opslag en communi- catie	Financiële en zakelijke dienst- verlening	Overheid en onderwijs	Zorg en overigeniet- commer- ciële dienst- verlening	Totaal
%											
Nederland	3,3	1,9	7,7	2,2	1,4	5,8	8,4	48,3	14,4	6,5	100,0
Groningen	2,1	4,7	10,0	8,5	0,9	3,4	14,5	38,3	10,4	7,1	100,0
Friesland	5,9	0,5	7,6	2,1	1,5	5,5	4,3	53,4	13,2	5,9	100,0
Drenthe	4,0	1,3	8,6	2,1	1,3	5,7	3,6	50,6	12,7	10,2	100,0
Overijssel	4,6	0,2	11,5	2,6	1,8	5,8	6,1	48,0	12,5	6,9	100,0
Flevoland	2,8	0,0	2,1	0,8	0,4	4,0	1,9	76,3	6,8	4,9	100,0
Gelderland	4,5	0,0	7,4	2,3	1,7	7,2	4,4	45,6	19,3	7,6	100,0
Utrecht	1,2	0,0	3,2	0,6	1,5	5,2	10,1	57,8	15,6	4,8	100,0
Noord-Holland	1,6	0,3	5,0	1,9	1,1	6,5	12,6	51,6	12,7	6,6	100,0
Zuid-Holland	3,4	0,5	5,9	2,7	1,7	5,7	10,5	45,1	18,3	6,2	100,0
Zeeland	3,8	0,0	15,7	5,0	1,1	6,1	8,5	38,5	13,5	7,8	100,0
Noord-Brabant	4,4	0,0	13,5	1,1	1,6	6,5	5,3	47,0	13,7	6,9	100,0
Limburg	4,6	0,1	11,7	2,7	1,2	5,7	8,7	46,5	11,0	7,8	100,0

Bron: CBS, regionale rekeningen.

Bijlage B5
Verdeling investeringen in vaste activa naar type, 2006*

	Woningen	Bedrijfs- gebouwen	GWW- werken	Vervoer- middelen	Machines en installaties	Overige investerings in vaste activa	In cultuur gebrachte activa	Overdrachts- kosten op grond	Totaal
%									
Nederland	31,2	14,1	10,8	10,8	13,3	18,0	0,3	1,4	100,0
Groningen	24,5	16,5	15,0	8,5	20,6	13,4	0,4	1,0	100,0
Friesland	40,7	14,1	7,2	4,7	12,0	18,1	1,6	1,5	100,0
Drenthe	40,2	12,4	11,0	6,8	12,5	14,9	0,7	1,4	100,0
Overijssel	37,1	15,4	9,8	6,2	13,6	15,8	0,8	1,3	100,0
Flevoland	24,1	8,3	3,8	49,8	5,1	8,1	0,2	0,6	100,0
Gelderland	32,6	17,0	9,9	7,4	12,0	19,1	0,5	1,5	100,0
Utrecht	30,0	11,9	14,2	15,5	8,2	18,5	0,2	1,4	100,0
Noord-Holland	28,1	10,9	10,2	15,3	10,6	23,2	0,1	1,6	100,0
Zuid-Holland	30,6	15,8	12,3	8,3	14,1	17,3	0,1	1,5	100,0
Zeeland	31,9	16,2	5,8	8,1	22,5	13,9	0,3	1,3	100,0
Noord-Brabant	34,3	15,4	9,2	7,1	14,2	18,1	0,3	1,5	100,0
Limburg	36,2	15,8	7,7	4,9	15,6	18,1	0,2	1,4	100,0

Bron: CBS, regionale rekeningen.